

POSITION PAPER

Bankensector wil bijdragen aan ambitieus Klimaatakkoord

10 juli 2018

Het kabinet heeft in het Regeerakkoord de ambitie neergelegd van een CO₂-reductie in 2030 van 49% ten opzichte van 1990. Twee belangrijke pijlers onder deze ambitie zijn de Klimaatwet, waarin het kabinet de hoofdlijnen van het klimaat- en energiebeleid vastlegt, en het Klimaatakkoord, waarin wordt vastgelegd hoe Nederland deze ambitie wil bereiken. De bankensector steunt de kabinetsambitie en heeft zich het afgelopen halfjaar, samen met veel andere partijen, ingezet om tot een stevig akkoord te komen. Een stevig akkoord is nodig om de doelen te halen, maar ook om de transitie ordelijk te laten verlopen. Maatregelen moeten tijdig worden aangekondigd, zodat een gedegen financiële planning mogelijk is. Dat is ook van belang voor financiële stabiliteit. De hoofdlijnen van het Klimaatakkoord, gepresenteerd op 10 juli 2018, zijn een belangrijke eerste stap. Maar er is nog veel te doen. Daarom zal de bankensector zich binnen en buiten het Klimaatakkoord blijven inspannen om de transitie naar een duurzame, koolstofarme economie te versnellen. De Nederlandse vereniging van Banken (NVB) heeft met andere financiële brancheverenigingen een adviserende rol bij het Klimaatakkoord. Daarnaast moedigt de NVB haar leden aan om hun klimaatimpact transparant te maken, hierop te sturen en *best practices* te delen.

Kernboodschap

De bankensector steunt de ambitie van het kabinet om de CO₂-uitstoot verregaand te reduceren en wil daarom bijdragen aan een stevig Klimaatakkoord. De hoofdlijnen van dit akkoord zijn een belangrijke eerste stap, maar er is nog veel te doen. De NVB en haar leden blijven betrokken bij het Klimaatakkoord en zet ook daarbuiten in op een versnelling van de transitie naar een duurzame, koolstofarme economie. Dat is in het belang van het milieu, de samenleving en financiële stabiliteit.

Om de ambitieuze doelstellingen van de aankomende Klimaatwet te kunnen waarmaken, zijn forse investeringen nodig. Het is daarom van groot belang dat de plannen binnen het Klimaatakkoord aan de criteria van private financiers voldoen, zodat privaat kapitaal maximaal kan worden benut. De banken dragen bij aan een bundeling van expertise in de Taakgroep Financiering van het Klimaatakkoord. Om de verduurzaming van de gebouwde omgeving - in het bijzonder de woningmarkt - te versnellen, steunt de NVB de ontwikkeling van 'gebouwbonden financiering': het koppelen van financiering van duurzaamheidsmaatregelen aan het object en niet aan de bewoner. Dat zal echter niet genoeg zijn om de verduurzaming op het noodzakelijke tempo te krijgen. Wettelijk langetermijndoelen voor de verduurzaming van de gebouwde omgeving zijn daarom wenselijk.

Klimaatimpact van financieringen: meten, rapporteren en sturen

In het Klimaatstatement Banken¹ van 2015 legden 12 banken al vast dat zij de klimaatimpact van hun activiteiten meetbaar wilden maken. Destijds waren er nog geen goede methoden voorhanden waarmee de klimaatimpact van een financiële instelling in kaart kon worden gebracht. Sindsdien hebben banken met andere instellingen zulke methoden ontwikkeld en getest. In de Spitsbergen Ambitie² van 2018 beloven acht banken en zeven andere financiële instellingen de klimaatimpact van hun financieringen en beleggingen te meten, hierover te rapporteren en hierop te sturen. De NVB ziet

¹ <https://www.nvb.nl/publicaties/position-papers-statements/1386/klimaatstatement-nederlandse-banken.html>

² <https://www.nvb.nl/nieuws/4274/spitsbergen-ambitie-sluit-aan-bij-inzet-banken-voor-klimaatakkoord.html>

dit als een goed voorbeeld van hoe financiële instellingen hun verantwoordelijkheid kunnen nemen voor hun rol in het klimaatvraagstuk en draagt dit uit naar haar leden.

“Banken laten het tijdperk van vrijblijvendheid definitief achter zich. Dat betekent ook iets voor hun klanten. Alleen in goede samenwerking met particuliere klanten en het bedrijfsleven kan het gewenste resultaat worden bereikt.”

Chris Buijink, voorzitter Nederlandse Vereniging van Banken

Slimmer financieren en knelpunten oplossen

Om de ambitieuze doelstellingen uit de op handen zijnde Klimaatwet te kunnen waarmaken, zijn forse investeringen nodig. Iedereen in Nederland zal iets moeten investeren – tijd, geld en vaak beide. De maatschappelijke discussie over de vraag ‘hoe ga ik dit betalen?’ is dan ook al enige tijd aan de gang. Het is van groot belang dat de plannen binnen het Klimaatakkoord aan de criteria van private financiers voldoen, zodat privaat kapitaal maximaal kan worden benut. Om die reden geeft de bankensector advies over financierbaarheid binnen de Taakgroep Financiering van het Klimaatakkoord. De bankensector werkt hier intensief samen met institutionele beleggers, zoals pensioenfondsen en verzekeraars, en de overheid.

Ook buiten het Klimaatakkoord zoeken de NVB en haar leden naar mogelijkheden om de financiering van energiebesparing en opwekking van duurzame energie te verruimen. Knelpunten in de financiering van de energietransitie moeten zo snel mogelijk worden opgelost. Daarom sloot de NVB in 2013 al een Green Deal: het Expertisecentrum Financiering Duurzame Energieprojecten. In dit kader zijn verschillende publicaties verschenen: een analyse met beleidsaanbevelingen over energiebesparing in het mkb via Energy Service Companies (ESCO's), een rapport met technische en financiële aandachtspunten voor geothermieprojecten en een praktische handreiking voor initiatiefnemers van kleine zon- en windprojecten³. Momenteel wordt de laatste hand gelegd aan een standaardakte voor financiering van zonnepanelen op daken van bedrijven, waarmee een belangrijk knelpunt in de financiering wordt weggenomen.

Extra inzet op de gebouwde omgeving

Om de beoogde CO₂-reductie te realiseren, zal de gebouwde omgeving ingrijpend moeten worden verduurzaamd. Jaarlijks moeten er gemiddeld 200.000 woningen en andere bestaande gebouwen worden verduurzaamd. Dat tempo wordt nu bij lange na niet gehaald. De bankensector voelt zich extra betrokken bij dit specifieke vraagstuk binnen het Klimaatakkoord, aangezien op het overgrote deel van deze gebouwen een hypotheek rust van banken. De NVB en haar leden hebben daarom verschillende voorstellen gedaan om de verduurzaming van de woningmarkt de versnellen. Zo heeft de bankensector bijgedragen aan de ontwikkeling van ‘gebouwgebonden financiering’. Daarmee wordt het voor bewoners mogelijk om te investeren in energiebesparing, zonder dat ze daarmee hun bestedingsruimte voor andere doelen beperken.

³ <https://www.nvb.nl/thema-s/ondernemen-financieren/1998/expertisecentrum-financiering-duurzame-energieprojecten.html>

De verduurzaming van particuliere woningen vraagt van eigenaren een serieuze investering in geld en tijd. Daar staat tegenover dat verduurzaming in de regel niet alleen CO₂-reductie oplevert, maar ook lagere energielasten en een groter wooncomfort. Er zijn diverse knelpunten die ervoor zorgen dat deze voordelen vaak niet worden behaald. Die zijn veelal niet van financiële aard. Uit cijfers blijkt dat woningeigenaren gemiddeld gezien nog voldoende hypotheekruimte hebben om een flinke verduurzamingsslag in hun woning te maken.⁴ Desondanks wordt de financiële ruimte voor de verduurzaming van de woning maar weinig benut. Hier is een belangrijke rol weggelegd voor de overheid, bijvoorbeeld door wettelijk vast te leggen dat bestaande woningen per een bepaalde datum aan een bepaalde minimumnorm moeten voldoen, vergelijkbaar met de C-labelverplichting voor grote kantoren per 2023. Daarbij is essentieel dat wetgeving tijdig wordt aangekondigd, zodat huishoudens ruim de tijd krijgen en niet plotseling worden geconfronteerd met hoge aanpassingskosten. Dat is ook van belang voor financiële stabiliteit. Daarbij zal de overheid mogelijk moeten bijdragen om ook voor woningbezitters met weinig draagkracht de benodigde investering realiseerbaar te maken. Voor financiers is van belang dat zij met hun klanten tijdig het gesprek aan kunnen gaan over de planning van de benodigde investering. Alleen door gezamenlijke inspanning kunnen de klimaatdoelen van Parijs worden behaald.

⁴ De gemiddelde LTI is 3,5% (4,5% is maximale richtlijn) en een LTV van 75,5% (Bron: HDN, Q1 2018, 1 mei 2018).